

Případová studie akcelerovaného **projektu Ověřeno / deFacto**

“V informační džungli pomozme lidem rozeznat pravdu od dezinformací.”

Kontext	
Kontext aktivity Akcelerátoru	<p>V rámci realizace projektu KISK FF MU <i>Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách (CIDES)</i> CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/ 0006474 jsou v klíčové aktivitě <i>Akcelerátor</i> odbornými kapacitami týmu a externích lektorů podporovány takové snahy a aktivity českých knihoven, které</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšují zapojení stakeholderů do činností knihovny • proměňují prostředí knihovny směrem k zavádění činností podporujících inovativní sociální služby • zvyšují zapojování cílových skupin, na něž míří konkrétní služba, do přípravy a průběhu těchto aktivit • zlepšují potřebné dovednosti zaměstnanců knihoven.
Kontext podpořeného projektu	<p>Poptávka po rozvoji tématu (a následně podpoře v Inkubátoru a Akcelerátoru) přišla hned v úvodu projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tomáš Řehák (ředitel MKP - Městská knihovna v Praze) na první projektové konferenci <i>Sociální inovace v knihovnách</i> prezentoval myšlenku, že knihovny mají v dnešní době novou roli ve vztahu ke zprostředkování informací - už to nejsou instituce, které v informační poušti uchovávají a zprostředkovávají nedostatečné informace, ale působí naopak v informační džungli, kde informací je všude nadbytek a je obtížné se v nich vyznat, odlišit pravdivé od nepravdivých. • Tým projektu CIDES byl pozván 28. března 2018 na celodenní workshop organizovaný MKP, kde byl prezentován produkt s pracovním názvem “Ověřeno”, jehož cílem má být poskytování ověřených informací o aktuálních společenských otázkách širokému okruhu uživatelů. Informační středisko MKP bylo na samém počátku pověřeno vypracováním prototypu služby, kterým byla “rešerše zodpovídající otázku <i>Jaký vliv má zprovoznění tunelu Blanka na dopravu v Praze?</i>” Workshopu se zúčastnili zástupci několika mimopražských a pražských knihoven, ve třech skupinách byly diskutovány možnosti konkrétní podoby služby, která by adekvátně reagovala na aktuální výzvy v podobě (ne)záměrně šířených dezinformací a tzv. fake news. Výstupem workshopu bylo víc otázek než odpovědí, tým proto nabídl autorům myšlenky (Tomáš Řehák, MKP) účast v brněnském běhu Inkubátoru 2018, kde bylo možné téma dále rozvinout za pomoci designových postupů.

	<ul style="list-style-type: none">• Na základě účasti v Inkubátoru pak po dohodě s MKP projekt “postoupil” do Akcelérátoru, kde byl dále rozvíjen formou individualizované podpory. V akcelérátoru došlo k přejmenování projektu z “Ověřeno” na “deFacto”, aby název lépe odpovídal obsahu služby. <p>Cíle akcelerace:</p> <ul style="list-style-type: none">• Výstupem podpory v Inkubátoru byla nově definovaná výzva metodou HMW (<i>How might we?</i>): <i>Jak bychom mohli pomoci knihovnicím a knihovníkům vytvořit produkt nebo službu, prostřednictvím kterého budou moci plnit informačně vzdělávací funkci, a který se bude společně postupně rozvíjet podle skutečných potřeb uživatelů?</i>, tzn. že bylo odstoupeno od záměru z původního workshopu zpracovávat “rešerše” ke konkrétním tématům, a ty následně předávat širokému okruhu uživatelů k seznámení.• Takto nově definovaná HMW se stala náplní a cílem akcelerace. <p>Do realizace byli primárně zapojeni (více viz níže <i>Stakeholderi</i>):</p> <ul style="list-style-type: none">• Tým MKP, který se postupně vyvíjel (z Inkubátoru přešel Ondřej Hudeček, Michael Fiala a Markéta Najahi, přidal se Jan Stejskal, na konci tým tvořili Ondřej Hudeček, kterému byl vytvořen dlouhodobý poloviční úvazek pro další rozvoj tématu “Ověřeno/deFacto”, a Dita Lánská, která téma rozvíjela rámci svého úvazku v mediální knihovně)• tým CIDES (Ladka Zbiejczuk Suchá, Eliška Bartošová, Barbora Buchtová, Roman Novotný a ostatní)• externí experti (Zvol si info z.s., ToL Education - Jaroslav Valůch, ad.)• externí mentor/expert: Braňo Frk (learning designer)
--	---

Charakteristiky podpory v Akcelérátoru	
Příjemci podpory	<p>Primární: zaměstnanci MKP a jejich poboček soustředící se na téma ověřování informací</p> <p>Další:</p> <ul style="list-style-type: none">• zaměstnanci dalších knihoven soustředící se na téma ověřování informací,• knihovníci řešící s přímo s uživateli knihoven vyhledávání, přístup a ověřování informací dle jejich potřeb,• sekundárně účastníci deFacto workshopů (zejm. žáci a studenti, ověřovány byly i metodiky pro seniory, u nich se ale nepodařilo v rámci akcelerace nalézt udržitelný formát)

Zaměření podpory

Aktualizace role knihoven při zprostředkovávání informací veřejnosti (tradiční role), tak aby reagovaly na probíhající proměnu informačního prostředí z posledních let (tj. situaci, kdy se nedostatek snadno dostupných informací vyvinul ve snadno dostupnou informační džungli, v níž je obtížné se dobrat "pravdy", ověřených a aktuálních informací).

Fakticky jde zejména o:

1. **vyvinutí a ověření nových formátů (interaktivních) workshopů** pro práci s cílovou skupinou a rozvíjení jejich kompetencí při práci s informacemi,
2. vytvoření **online metodiky deFacto workshopů** zaměřených na mládež pro využití v prostředí knihoven:

<https://paper.dropbox.com/doc/deFacto-workshop--AeeiFazVhTerqXnD08QjUi7MAQ-MdkrNob3Kw3UNE9oyXCW6>

Ukázka online metodiky:

deFacto workshop

Metodika pro přípravu a realizaci deFacto workshopu

Základní informace:

Cílová skupina: Level A - žáci ZŠ (6-9. třída)
Level B - studenti SŠ (1-4. ročník)
Velikost skupiny: 10-30 účastníků
Délka workshopu: 90 minut
Prostor a vybavení pro workshop: vhodná místnost (kapacita cca 30 lidí), WiFi, projektor, počítač, rozesazení u stolů (pokud zvolíte karetní hru oBLUDnosti)
Facilitátor/Ti: žádné speciální dovednosti, jenom nastudovaná a zvládnutá metodika

O workshopu

Chystáte se započít četbu nové metodiky deFacto workshopu, kterou pro vás připravili knihovníci Městské knihovny v Praze Ondřej Hudeček a Dita Lánská. Uvolněte se. Soustředte se. Zapuďte všechny ostatní myšlenky...

Cílem našeho workshopu je, aby se mladí lidé naučili rozlišovat mezi pravdou a nepravdou a úmyslnými manipulacemi. Domníváme se totiž, že neschopnost práce s informacemi a nedostatečné ověřování zdrojů je v současné době jedním ze závažných problémů, které naši společnost trápí, a jsme přesvědčeni, že knihovny mohou a mají být v této oblasti aktivnější. Jak? Vyzkoušejte prosím náš návod. Přejeme vám hodně zdaru. V případě nejasností pište do komentářů (po přihlášení třeba přes váš Google účet) nebo na níže uvedené emailové adresy.

Rozsah podpory	<p>Délka spolupráce v akcelérátoru: cca 2 roky</p> <ul style="list-style-type: none">• jaro 2018 - workshop MKP a zkoumání tématu• léto 2018 - redefinování a rozpracování cíle akcelerace v Inkubátoru sociálních inovací projektu CIDES• podzim 2018 až léto 2020 - akcelerace: schůzky/cally/workshopy/setkání s externími experty/ad. cca jednou za 2 měsíce• významný milník: od 1. září 2019 získal Ondřej Hudeček půlúvazek na MKP jen na to, aby se věnoval rozvoji Ověřeno / deFacto. <p>Obsahově:</p> <ul style="list-style-type: none">• mentoring členy týmu:<ul style="list-style-type: none">○ podpora designového procesu○ pořádání workshopů○ podpora u vedení knihovny,○ nastavení evaluace workshopů a metodiky.• networking se sítí expertů vybudovanou během projektu CIDES• poskytnutí spolupráce externího experta Braňo Frka (learning designer) z rozpočtu projektu CIDES
Dosah podpory	celá Česká republika
Inovační prvky podpory	<ul style="list-style-type: none">• Zásadním inovačním prvkem bylo využití designového procesu při tvorbě služby, jehož zjednodušeně popsanou charakteristikou je, že se pořád opakuje, tj. probíhají iterace a testování, kdy po každém se to upravuje v návaznosti na aktuální zjištění.• Vytvoření metodiky deFacto workshopů cíleně v online formě s využitím všech benefitů tohoto prostředí, tj. bez plánu ji jakkoliv tisknout či jinak fyzicky publikovat. Pro řadu lidí, včetně manažerů knihoven a knihovníků, jde o velmi inovativní a neobvyklý přístup. Výhodou tohoto rozhodnutí je, že vznikl alianční nástroj, který už v tom formátu, ve kterém se to dělá, umožňuje kolaboraci více organizací (knihoven).• Inovační byl celý proces podpory a postup akcelerace tím, že byl zahájen mapováním (viz ověřený nástroj 69301_10 <i>Metodika mapování pro knihovny</i> vytvořený v projektu CIDES) a oslovováním organizací, které se danou problematikou zabývají. Akcentována byla snaha o synergie a přenos existujícího know-how. Vznikla <i>kumu mapa</i> organizací obsahující vazby mezi aktéry věnující se tématu ověřených informací. Byl uspořádán velký ideační workshop (23.11.2018), kterého se zúčastnili zástupci oslovených organizací (22 účastníků, 7 členů týmu, 7 knihovníků, 8 externích expertů), proběhl <i>sensemaking</i> a doplnění mapy, byly položeny základy spolupráce (tj. od začátku bylo stavěno na know-how a zkušenostech jiných organizací, které se tématu a vybraným cílovým skupinám, dlouhodobě věnují).

	<ul style="list-style-type: none">• V projektu byly připraveny interaktivní materiály a nabídnuty interaktivní a kolaborativní styly práce s cílovou skupinou (Dropbox paper, Kahoot, Quizizz, Mentimeter...)
Typy výstupů	<ul style="list-style-type: none">• deFacto workshop (formát online interaktivního workshopu) pro mládež (vzdělávací workshop, který učí mládež, jak nakládat s informacemi): Jde o cca 90 minut trvající workshop pro jednu třídu s pedagogem (v případě zapojení účastníků typu “mládež”), který ukazuje na pro mládež aktuálních a pochopitelných příkladech záludnost práce s informacemi (např. příběh šikanované dívky, apod.). Pracuje se hodně s technologiemi - počítá se s tím, že “studenti” si na začátku vytáhnou mobily a průběžně s nimi během workshopu pracují.• deFacto workshop (formát online interaktivního workshopu) pro seniory - je v době ukončení akcelerace projektem CIDES ve fázi přípravy, kdy je testována možnost využití tohoto u mládeže osvědčeného formátu i na další cílové skupiny ohrožené dezinformacemi.• Online Metodika deFacto pro mediální vzdělávání mládeže, aby knihovny dokázaly samy deFacto workshop zorganizovat - je připravena na míru knihovnám a knihovníkům s možností komentovat. Knihovníci se tak přímo v nástroji mohou ptát a dostávají odpovědi - celé to probíhá online a sdíleně mezi knihovnami, které se do toho zapojují - čímž v důsledku vzniká aliance knihoven spolupracujících v tomto tématu. Metodika není veřejná - mají k ní přístup pouze knihovníci, kteří získali odkaz (přihlašovací link), protože by nebylo účelné, aby ji např. studenti viděli předem před workshopem.• KUMU mapa organizací, které se v ČR věnují problematice informační gramotnosti, fakenews, apod. (https://kumu.io/cides/overeno)
Udržitelnost a návaznost	<p>Stav projektu z hlediska udržitelnosti po ukončení podpory akcelerace v červnu 2020:</p> <p>Ondřej Hudeček z MPK je půlúvazkem uvolněn ze služeb na práci pro projekt Ověřeno/deFacto do konce roku 2020, s tím, že následně je nutné vyhodnotit stav realizace projektu. Ze strany vedení MKP je očekáváno, že pro pokračování a další rozvoj Ověřeno bude nakročeno k nějakému velkému projektu, který zajistí financování dalšího rozvoje a aplikace Metodiky a deFacto workshopů mezi knihovnami v ČR. Testování deFacto workshopů pro mládež v knihovnách probíhá v návaznosti na jimi projevený zájem, který má rostoucí trend.</p>

Přenositelnost

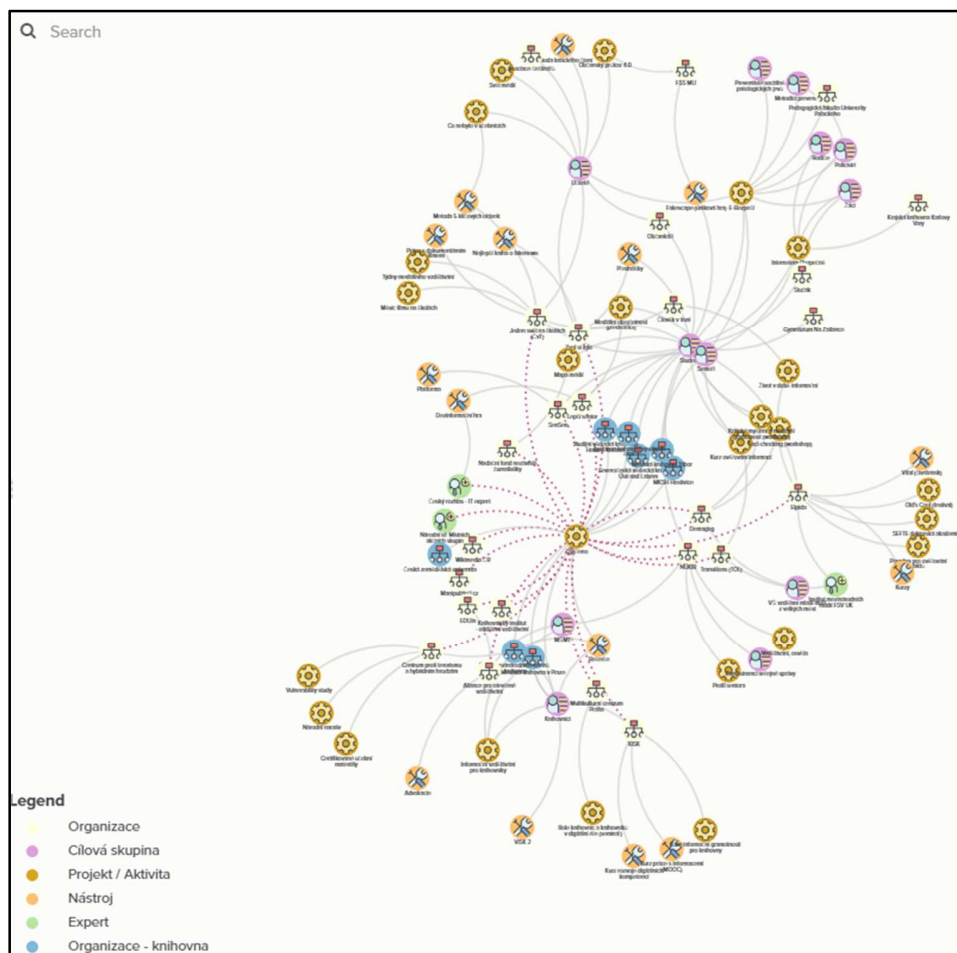
- Přenositelnost je potenciálně možná do všech středně velkých a velkých knihoven v ČR.
- V MKP bylo u metodiky pro mládež rozhodnuto, že přístup deFacto workshopů převezmou všechny pobočky MKP.

Potenciál přenositelnosti je značný - testování workshopů v dalších knihovnách ukazuje, že workshop sám o sobě je přenositelný a část knihoven jej dokáže zorganizovat sama bez asistence či školení jen na základě instrukcí z interaktivní metodiky.

Podle výzkumu realizovaného v rámci projektu se navíc ukázalo, že knihovny jsou tím pravým aktérem, který by tyto služby měl poskytovat - jejich důvěryhodnost je vnímána jako extrémně vysoká.

KUMU mapa (online nástroj)

- náhled na jeden z filtrů vytvářejících mapu stakeholderů zpracovanou v nástroji KUMU

Průběh podpory v Akceleratoru	
Aktivně zapojení stakeholderi	<ul style="list-style-type: none">• MKP• KISK z FF MU v Brně• ZVOL si INFO, z.s. z FSS MU (zapojení do prvních workshopů)• TOL Education (byl vytvořen prostor na evaluačním semináři lektorů “Workshop a metodické setkání k projektu <i>Mediaální vzdělávání pro seniory</i>” v červnu 2019, kde byl zařazen celý blok, jak by knihovny mohly pomáhat.)• ELPIDA (figuruje jako konzultant pro seniory a jako stakeholder/zákazník. Ve spolupráci s Elpida je připravován prototyp workshopu pro seniory)• Národní Ústav kybernetické bezpečnosti (Mgr. David Kudrna) - probíhá vzájemné připomínkování výstupů. NÚKB má také programy pro školy (tzn. že projektové týmy mají možnost vzájemně se učit a sdílet co pro danou cílovou skupinu funguje, a co nefunguje.)• MPSV - konzultace s VeO politiky stárnutí (Mgr. Kateřina Kňapová) - pomoc pro šíření informací a se sběrem zpětné vazby z krajů. Z akcelerace získala KUMU mapu. Po dokončení přislíbila informovat Radu vlády pro seniory a stárnutí populace o tom, že metodika deFacto workshopů existuje.• Spolupráce se slovenským týmem vytvářejícím hru se základem v kartičkách “oBLUDnosti” (https://obludnosti.sk/) - překlad kartiček do češtiny a jejich využití na workshopech• EDUIN• Sensen• Lepší senior• Základní a střední školy a gymnázia, kde proběhly workshopy• Knihovny, které uspořádaly deFacto workshopy
Využité metody	<ul style="list-style-type: none">• testování prototypů deFacto workshopu i jeho metodiky v praxi za podpory knihoven v Táboře a Hradci Králové• (více viz popis “Inovační prvky podpory” a “metody LibDesign Social”)
Využití sady metodických karet LibDesign Social?	<p>Ze sady metodických karet LibDesign Social byly využity tyto metody:</p> <p>Zmapujte si komunitu a její problémy</p> <ul style="list-style-type: none">• komunitní participativní mapování bylo stěžejní metodou na začátku akceleratoru, kde tým nejprve zmapoval prostředí, organizace a další stakeholdery, kteří se problematice věnují a následně je propojil v rámci ideačního workshopu (viz ověřený

nástroj 69301_10 Metodika mapování pro knihovny vytvořený v projektu CIDES)

Ptejte se lidí

- v průběhu Inkubátoru bylo provedeno několik rozhovorů se zástupci potenciálních cílových skupin, partnerů a byl distribuován dotazník mezi knihovny ohledně jejich zájmu zapojit se do projektu
- s rozhovory tým nadále pokračoval v průběhu akcelérátoru, kdy byly tímto způsobem zejména zapojování partneři a stakeholdeři, hledány synergie možnosti sdílení know-how

Zapojte stakeholdery

- v průběhu řešení projektu byli průběžně oslovováni a zapojováni další stakeholdeři, zejména z řad organizací, které se tématu dlouhodobě věnují s cílem sdílet zkušenosti, nalézt a podpořit možné synergie

Inspirujte se

- průběžně (s vyšší intenzitou v průběhu Inkubátoru a na začátku Akcelérátoru) probíhala rešerše různých řešení z ČR i zahraničí

Sbírejte nápady

- metoda brainstormingu byla použita několikrát, například v průběhu Inkubátoru k definování cílových skupin a hledání možných spojenců

Otestujte prototyp

- vzniklá metodika deFacto byla od začátku průběžně testována a podle zpětné vazby upravována

Řid'te změnu

- před zahájením podpory v Akcelérátoru sloužila TZ zapojeným stranám k ujasnění si logické linky projektu, v závěru k vyhodnocení

Sdílejte

- metodika deFacto je od začátku připravovaná tak, aby ji bylo možné sdílet s dalšími knihovnami a aby podle ní jiné knihovny mohly samostatně postupovat, chtějí-li nabídnout svým čtenářům lekci informační a mediální gramotnosti

Naplánujte si inovaci jako projekt

- postup do Akcelérátoru byl zahájen zpracováním projektu a jeho projednáním s vedením MKP

Sepište případovku

- o postupu a výstupech projektu byla sepsána závěrečná evaluační případová studie

Vytvořte metodiku pro ostatní

- hlavním výstupem projektu je sdílitelná metodika pro ostatní knihovny, které podle ní mohou samostatně nabídnout svým čtenářům, školám, apod. lekci informační a mediální gramotnosti

Publikujte

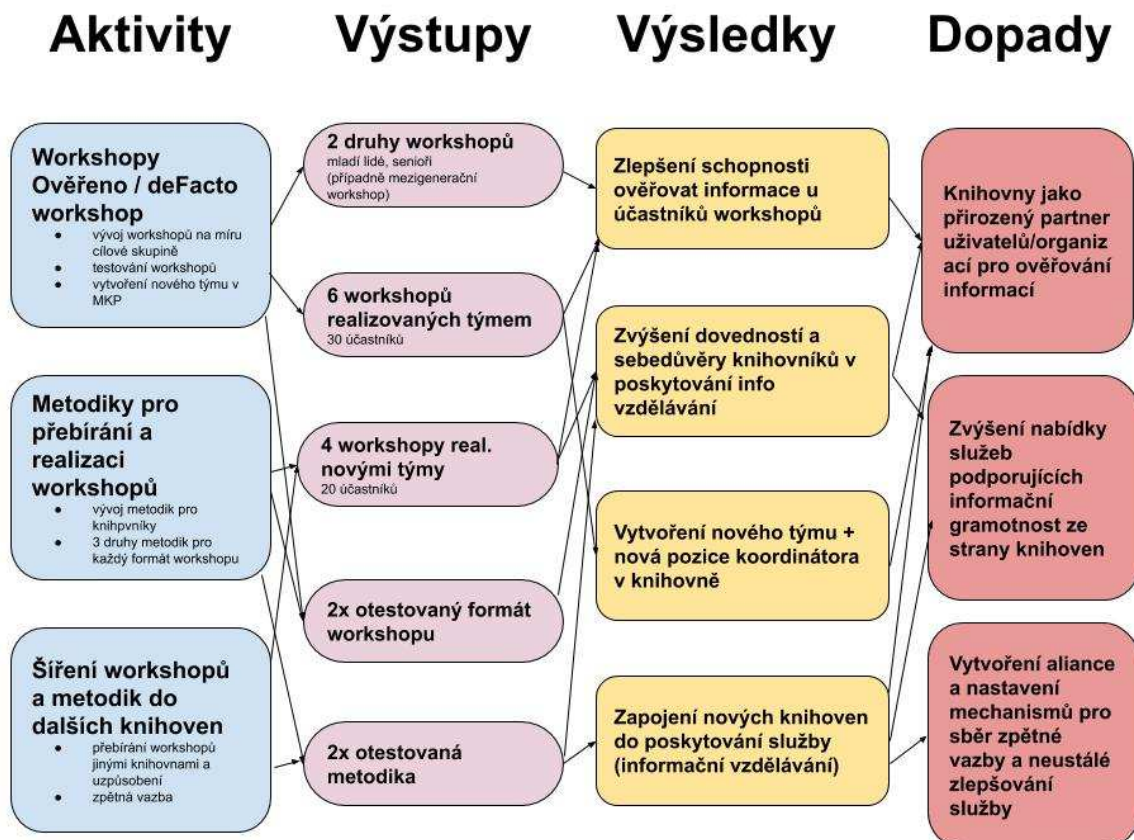
	<p>Mluvte o tom, co jste dokázali</p> <ul style="list-style-type: none">● Realizační tým o projektu hovořil např. na konferenci SDRUK <i>Knihovny současnosti 2019</i> (prezentace) a při řadě dalších příležitostí.
Faktory úspěchu podpory	<ul style="list-style-type: none">● Existence “tahounů” pro dlouhodobý rozvoj: Ondřej Hudeček (zaměstnanec MKP ve službách - vidí v tom smysl a intelektuální výzvu, převzal i větší zodpovědnost a stal se v MKP “noselem” toho tématu, společně s Ditou Lánskou z hudebního oddělení).● Existence “umožňovatelů”: ředitel a šéfové z MKP (dávají tomu v rámci aktivit MKP prostor - mohou na tom pracovat)● Užitečná spolupráce s externím expertem na learning design Braňo Frkem, protože díky němu mohla vzniknout ta forma interaktivní metodiky s videi a dalšími funkcemi, která je v knihovnictví celkově novou pracovní zkušeností.● Pro budoucnost je zásadním faktorem úspěchu nutnost zajistit další financování.
Bariéry průběhu podpory	<ul style="list-style-type: none">● Kritickou bariérou v průběhu projektu bylo, že tým neměl jasně daný čas v rámci svých úvazků, ve kterém se mohou inovačnímu projektu věnovat. Tuto bariéru se díky soustavnému tlaku, advokacii a argumentům podařilo překlenout zejména tím, že hlavní řešitel Ondřej Hudeček získal část úvazku jen pro tento projekt.● Rozčlenění knihoven do tří skupin v okamžiku seznámení se s interaktivní online metodikou deFacto workshopu, kdy reagují následovně:<ol style="list-style-type: none">1. skupina: “<i>jo super, my si to uděláme sami</i>”2. skupina: “<i>nám se to líbí, ale my bychom chtěli, abyste poprvé k nám přijeli a udělali to s námi, a až potom my si to budeme dělat sami</i>” (asi největší skupina knihoven)3. skupina: “<i>no tohle v žádném případě nezvládneme</i>”Původní projekt nepočítal s tím, že by knihovny pro aplikaci potřebovaly tak rozsáhlou a individualizovanou podporu, tj. zajet někam a pomoci jim s přímou realizací). Na tato zjištění tým reagoval vystoupením na konferencích a nabídkami individuálních konzultací.● Odhalování nefunkčních nástrojů pro podporu vedení deFacto workshopů, oprava po testování.
Nejvýznamnější zjištění a dopady “Už jsme dokázali”	<ul style="list-style-type: none">● Výrazně překonaný plánovaný počet workshopů pro mládež:<ul style="list-style-type: none">○ Plánováno: 6 workshopů○ Realizováno (do 6/2020): celkem nejméně 30 workshopů 18 workshopů v ostré verzi (373 účastníků) + 5 testovacích (99 účastníků) + 7 zdokumentovaných workshopů v jiné knihovně než MKP (cca 150 účastníků)

	<ul style="list-style-type: none"> • Oproti plánu byly realizovány na základě zájmu cílové skupiny i další vzdělávací akce na podporu šíření formátů workshopu a metodik: semináři zemědělských knihoven v Knihovně Antonína Švehly (prosinec 2019), pro Transitions (8 účastníků z Bosny a Hercegoviny), online 20. 5. (8 knihoven, 12 účastníků), 9. 6. Pro MAP Čáslavsko (7 účastníků ze 4 ZŠ a 2 knihoven), ad. • Vznik prvního pracovního místa (0,5 úvazek) v české knihovně zaměřené na problematiku ověřování informací
--	---

Teorie změny vytvořená na začátku akcelerace

Teorie změny byla využívána jako nástroj podporující vyhodnocování průběhu akcelerace. Před zahájením podpory sloužila TZ zapojeným stranám k ujasnění si logické linky projektu, kdy byl kladen důraz na objasnění očekávání od výsledků podpory.

Zpětná vazba a Lessons learned	
Způsob předání výstupů	<ul style="list-style-type: none">• dostupné online (produkt i jeho metodika)• průběžně v rámci podpory
Zpětná vazba od primární CS - knihovníci	<ul style="list-style-type: none">• Štyndlová Marie (knihovnice, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2/2020): <i>“Díky tomu, že si vedeme statistiku exkurzí, lekcí a workshopů, Vám můžu poslat přesná čísla :-) Po testovacím workshopu v červnu jsme od září deFacto zahrnuli do nabídky pro školy. Do dnešního dne jsme workshop uskutečnili 7x. Po pomalejším rozjezdu na podzim, jsme nyní se zájmem ze strany škol moc spokojeni. Na workshop přišlo 150 žáků/studentů (4x ZŠ a 3x SŠ). Skupiny tu byly různorodé, např. Klub nadaných dětí, studenti logopedické školy (kde byli namíchaní slyšící a neslyšící, vše překládali 2 tlumočníci). Nyní máme objednané 3 workshopy. V hodnocení pokračujeme. Všichni píší, že se jim workshop líbí. Z velké části si nějaké nové informace odnáší, někteří z nich už ale něco znali.”</i>
Zpětná vazba od sekundární CS - pedagogové ZŠ a SŠ	<ul style="list-style-type: none">• <i>“Programu jsem se zúčastnila společně s žáky 9.ročníku. Ti byli po celou dobu programu aktivní - jednak je vybízel lektor, jednak se účastnili hodnocení a hlasování přes aplikaci. Myslím si, že atraktivitu programu zvyšoval výběr vhodných a zajímavých příkladů (fotek, videí) a také možnost vidět výsledky - např. hlasování - na interaktivní tabuli. A navíc se při této příležitosti mohou děti projít po knihovně a snad si i něco půjčit :-) Vřele doporučuji, program stojí za to!”</i>• <i>“Workshop byl pro žáky (ZŠ) velmi vhodně sestaven, neboť použité technologie a prostředky byly žákům blízké a celá tematika byla moderně zpracována. Žáci reagovali velmi emotivně a autor a moderátor workshopu je dokázal do problematiky vtáhnout a zaujmout. Byla jsem jako pedagog velmi potěšena, že program této odborné úrovně takto skvěle připraví i nekomerční organizace. Moc za tuto možnost děkuji!”</i>• <i>“Naše škola letos vyhlásila projekt na mediální gramotnost. Proto jsme okamžitě sáhli k nabídce knihovny Na Vinohradech s tímto tématem. Přišli jsme s devátáky, kteří se již v mediálním světě cítí dosti zběhlí, ale přesto workshop byl výborně připravený, děti se hned zapojovaly se svými mobily. Přemýšleli jsme nad pravostí, věrohodností zpráv, nad jejich ověřováním, nad manipulativními technikami - při určitém výřezu fotografie má zpráva úplně jiný obsah, nad nebezpečími digitálních stop, které po každém ve virtuálním prostoru zůstávají. Workshop byl výborným úvodem pro naši další práci s informacemi. Mohu dalším školám vřele doporučit.”</i>
Zpětná vazba od sekundární CS - mládež (6. třída ZŠ až 3. ročník SŠ)	Reakce na pilotní verzi WS pro mládež (výběr): 17. 5. 2019 MKP Korunní (6. až 9. třída ZŠ) <ul style="list-style-type: none">• <i>“Stále nevím, jestli se na internetu chovám bezpečně, ale docela mě to zaujalo ♥”</i>• <i>“Ano protože neklikám na každou blbost, co mi vyskočí na internetu.”</i> 22. 5. 2019 Gymnázium Přípotoční (2. roč. SŠ)

	<ul style="list-style-type: none">• <i>“Bylo to zajímavé. Šokoval mě příběh Amandy, kam až to může dojít. Určitě je to dobré šířit.”</i>• <i>“Tento workshop mě asi obohatil pouze okrajově, jelikož si myslím, že na internetu se chovám bezpečně a nenechám se lehce zmanipulovat. Avšak ukázky obrázků, které ukazovali pravdu, a pak pouze kousky těch obrázků, které úplně zobrazovali jinou situaci rozšířili mé vědomí, že nemůžu věřit všemu, co vidím. Děkuji.”</i>• <i>“Workshop byl zajímavý a dozvěděl jsem se něco nového. Po dnešním workshopu se budu chovat na sociálních sítích opatrněji.”</i> <p>17. 6. 2019 MK Tábora (9. tř. ZŠ)</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>“Nikdo se na internetu nechová bezpečně...sdílíme tam svoje informace, fotky. Přednáška byla fajn.”</i>• <i>“Ano, na internetu se chovám bezpečně. Je dobré si rozmyslet, co na internet dáváme o sobě.”</i>• <i>“Na internetu se chovám docela slušně. Nikdy jsem neměl na internetu žádné problémy. Nikdy mě nikdo nešíkanoval a nezažil jsem kyberšikanu. Přednáška se mi líbila. Byla zajímavá a kvalitní...”</i> <p>Reakce na ostrou verzi WS pro mládež (výběr):</p> <p>4. 10. 2019 MKP Korunní (9. tř. ZŠ)</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>“Bylo to fajn. Dřív mě nenapadlo ověřovat články, takže děkuji.”</i>• <i>“Velmi zajímavě pojaté. Interakce s mobilním telefonem jako různé kvízy a jiné velmi obohatili místní sezení. Palec hore.”</i> <p>18. 2. 2020 MKP Dům čtení (3. tř. SŠ, SOŠ-GS Liberec)</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>“Přednáška dobrá, vysvětlení tématu a program aktivity taky fajn. Ačkoli jsou někteří z nás s tématem obeznámeni, spousta lidí není. Možná bych přidal víc kvízů atd., aby lidi dávali pozor.”</i>• <i>“Určitě to bylo zajímavé, myslím, že jsme si o něco více rozšířili obzory a dozvěděli se více informací jako postupovat, když se setkáme s fake news.”</i> <p>21. 2. 2020 MKP Korunní (6. tř. ZŠ)</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>“Bylo to super!!!! Když jsme sem šli ta jsem si myslela, že to bude nuda, ale překvapilo mě to.”</i>• <i>“Bylo to tu dobrý, ale mohlo by to být o něco delší.”</i>
<p>Lessons learned</p>	<ul style="list-style-type: none">• Nositelé nápadu do Inkubátoru vstupovali s tím, že měli vytvořený produkt, o kterém si mysleli, že plní potřebu uživatelů (tj. vyhledávat ověřené informace). Díky výzkumu v Inkubátoru se ale zjistilo, že uživatelé tuto potřebu nemají, a také se zjistilo, že knihovníci nemají dostatečné kompetence na to, aby mohli takové služby poskytovat (tj. že dokáží vyhledávat informace, ale jen obtížně je předají cílovým skupinám). V akceleraci se proto dále osvědčil designérský proces, který opakovaně na základě zpětné vazby k návrhům upravoval cíle a provedení nově navrhované služby tak, aby reagovala na reálné potřeby uživatelů a současně byla proveditelná v kapacitách knihoven.

- Při využití vysoce inovativních nástrojů je nutné počítat s jednorázovou osobní podporou v místech realizace při průběhu první zkušenosti.

Fotogalerie

Zpětná vazba na vystoupení Ondřeje Hudečka na konferenci Knihovny současnosti 2019:

(KKS Olomouc 2019, zpětná vazba)

Fotky flipchartů z ideačních workshopů:

